

Politikerforakt redder ikke verden

Er det lov å være kritisk til Greta Thunberg?

Kommentar
Kjetil B. Alstadheim
Politisk redaktør

Denne uken dro jeg omtrent direkte fra Glasgow til Det Norske Teatret. Litt overraskende viste det seg å være en slags tråd fra forestillingen *Cop 26* i Skottland til *Tolvskillingsoperaen* i Oslo.

Teaterstykket av Bertolt Brecht beskriver Londons underverden en eller annen gang på slutten av 1800-tallet. Noe av budskapet er hvordan menneskenes moral er påvirket av den sosiale og økonomiske virkeligheten de lever i.

Det hele kort oppsummert i: «Mat først. Så moral.»

I Glasgow har det vært rikelig med moral denne uken. Både inne på konferansen og ute i gatene.

Bla, bla, bla. FNs generalsekretær António Guterres snakket om at «vi graver vår egen grav». Verten, den britiske statsministeren Boris Johnson, snakket om at møtet i Glasgow handler om å redde planeten og «vår måte å leve på». Han snakket om hvor rasende kommende generasjoner vil bli «hvis vi feiler».

Johnson hørtes omtrent ut som den svenske klimaaktivisten Greta Thunberg da han sa at løftene ikke vil være mer enn «bla, bla, bla» hvis landene mislykkes i Glasgow.

Thunberg holdt selv appell til demonstranter utenfor konferansen. Hun har alltid vært tydelig i ordbruken. Men nå virker det som om hun drar det hele noen hakk til.

Hun bruker ord som «forræderi» om det som skjer på klimamøtet. Hun sier at politikerne «latter som om de tar vår fremtid på alvor». Hun sa at endring ikke vil komme fra politikerne. Hun sa at klimamøtet i Glasgow er akkurat som tidligere klimamøter og at det ikke vil lede til noe som helst.

Hun ville ha «ikke noe mer av hva faen de driver med der inne». I stedet skal aktivistene sørge for endring «enten de liker det eller ei».

Hvor leder hun dem hen? Den

klimabevegelsen Thunberg har vært med på å skape, har betydning. Unge aktivister legger press på politikerne og bidrar til å skape trykk på saken og holde den høyt opp på dagsordenen.

Men nå dyrker Thunberg ren politikerforakt. Det gir grunn til uro. Hun er et forbilde for mange. Hun risikerer å lede dem inn i noe autoritært, antidemokratisk og direkte farlig. Retorikken hennes er bare et knepp unna oppfordring til noe som ligger bortenfor sivil ulydighet.

Og det hun sier, er usant. Det skjer fremskritt, selv om de ikke er store nok.

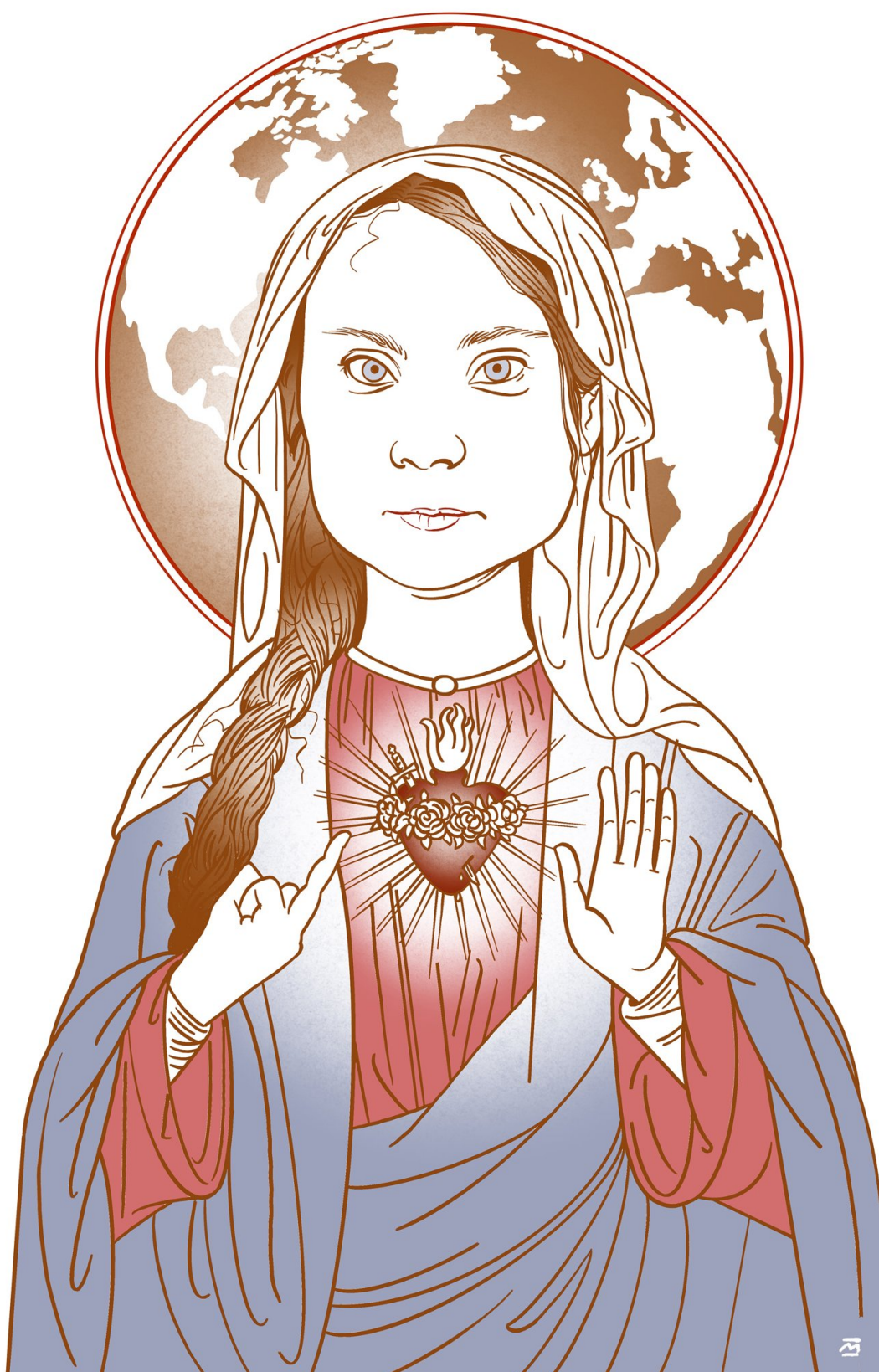
Klimamøtet i Paris i 2015 ga verden en mer ambisiøs avtale enn de fleste trodde var mulig. Siden den gang har flere land skjerpet målet ytterligere. I 2015 var det miljøaktivister som snakket om å stanse oppvarmingen på 1,5 grader. Nå gjør USAs president det. Og det er et hovedmål for Boris Johnson med møtet i Glasgow å få verden på rett kurs for å klare noe som fremstår som nesten umulig.

For miljøaktivister er dette en seier. Det er også en seier at klimapolitikk skjerpes i ulike land, at fornybar energi blir billigere og at investorer tenker klimarisiko. Men Thunbergs budskap er at man egentlig ikke har fått til noe som helst.

Tiltak nå, effekt om lenge. Det er lett å forstå utålmodigheten. Det er den samme som ligger i talene fra Johnson og Guterres. Utfallet fra Glasgow ligger jo ikke an til å bli godt nok. Skal temperaturøkningen stanses på 1,5 grader, må landene gjøre mer mye raskere.

Akkurat dette viser hvor lett klima kan brukes til polarisering og splittelse. For mens Thunberg står med sin mikrofon i Glasgow, finnes det et oljebøl i Norge, et kullbøl i Polen, gule vester i Frankrike og en Donald Trump i USA. Og et energibøl blant verdens fattige.

I årene fremover kan klimasaken gi radikaliserings på begge si-

Tegning: Marvin Halleraker

Nå dyrker Thunberg ren politikerforakt. Det gir grunn til uro.

der. De utålmodige aktivistene vil bli enda mer utålmodige når klimaendringene blir stadig tydeligere. For det vil de bli, selv om klimapolitikken skjerpes.

De som rammes av tiltak de ikke ser effekten av, kan bli enda sintere.

Hvor lett det er å spore av debatten, har Senterparti-leder Trygve Slagsvold Vedum demonstrert. Kosthold og landbruk har betydning for klima. Men Vedums bidrag har vært å lage drama i Stortinget om at folk skal spise mindre ku og mer gulrot. Og kritisere Oslo kommune for å teste ut vegetariske alternativer til kjøttkaker.

Fremskrittsparti-leder Sylvi Listhaug har vist det samme i debatten om oljenæringen. Som man enten er for, eller så er man Miljøpartiet De Grønne. At verden er i endring og at det kan få konsekvenser for norsk økonomi, har ingen plass i hennes resonnementer.

Tragedie i horisonten. Effekten av klimatiltak vil ikke vise seg før flere år frem i tid. Men de uheldige konsekvensene av tiltakene vil merkes her og nå av dem som

mister jobben eller får en vindmølle i turområdet sitt.

Dette er den store utfordringen for politikken: Horisontens tragedie. Hvordan løse et problem som merkes nå, men blir virkelig alvorlig først når dagens ledere er gått av? Hvordan skal de klare å komme rundt det som er naturlig å tenke i karbonvarianten av «Tolvskillingsoperaen», nemlig: «Mat først. Så klimamoral.»

Møtet i Glasgow viser at verden prøver å få til nettopp det. Det trengs en Greta Thunberg og aktivister som dytter på utenfra.

Det trengs ikke en Greta Thunberg som bare sprer forakt og håpløshet.

Det hun sier, er usant. Det skjer fremskritt, selv om de ikke er store nok.